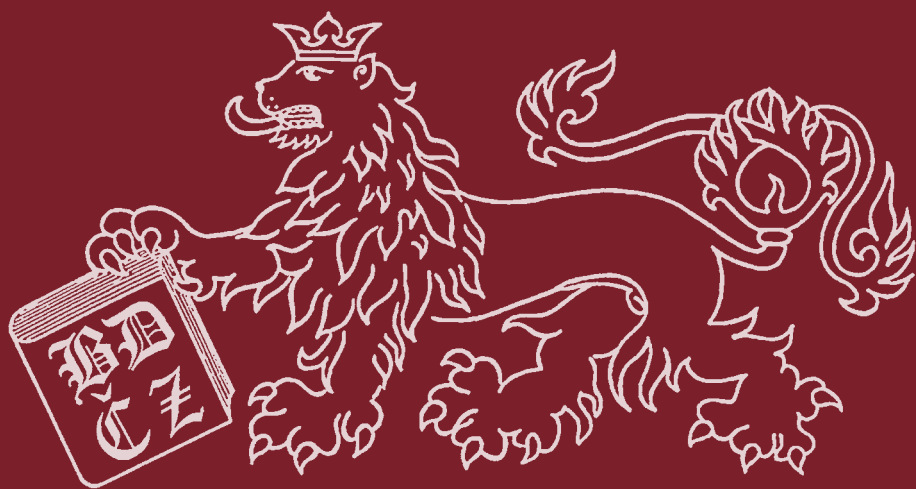

Bibliografie dějin Českých zemí

Akademie věd
České republiky

věda
kolem
nás
co to je...

78

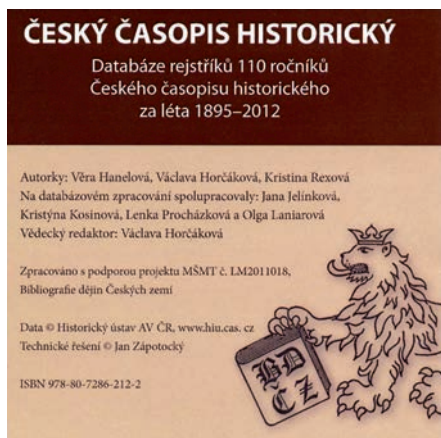
Historický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., (HÚ AV ČR, www.hiu.cas.cz) je jedním z ústavů Akademie věd, které jsou zaměřeny na výzkum humanitních a sociálních věd. Provádí základní výzkum v oblasti českých, československých i obecných dějin, a to v rozsahu od raného středověku téměř do současnosti. Zaujímá čelné místo mezi evropskými a světovými pracovišti bohemikálního zaměření a spolupracuje s rozsáhlou sítí domácích a zahraničních pracovišť vysokoškolského i neuniverzitního typu. V odděleních zaměřených na středověk, raný novověk, 19. a 20. století, historickou geografii, biografický výzkum a bibliografii vytváří zásadní monografická a syntetická pojednání, atlasy a edice historických pramenů, velká encyklopedická díla celonárodního významu (*Akademická encyklopedie českých dějin*, *Biografický slovník českých zemí*), stejně jako bibliografickou evidenci publikací celého oboru. Ústav rovněž vydává ústřední oborové periodikum *Český časopis historický*, revue historické slavistiky *Slovanský přehled* a řadu dalších specializovaných časopisů. Výzkum probíhá v pražském sídle HÚ AV ČR, na brněnském a českobudějovickém pracovišti a v Českém historickém ústavu v Římě.

Bibliografie dějin Českých zemí – „kompas v moři knih“

Bibliografie dějin Českých zemí je kontinuální program vytváření, zpracování a vyhodnocování komplexní bibliografické databáze bohemikální literatury. Je pokračováním projektu oborové (historické) bibliografie, nepřetržitě trvajícího v Českých zemích již od roku 1905, v Historickém ústavu Akademie věd od roku 1956. Moderními metodami navazuje na tyto činnosti a patří k základním informačním zdrojům pro historické vědy a příbuzné obory.

Úkolem Oddělení historické bibliografie Historického ústavu Akademie věd ČR je zachytit veškeré vědecké a odborné práce (knihy, studie a články, recenze a zprávy o literatuře) vydané k českým dějinám a českými historiky doma i v zahraničí. Zahrnuti jsou i práce českých historiků o cizích dějinách, stejně tak jako publikace zahraničních badatelů o českých dějinách.

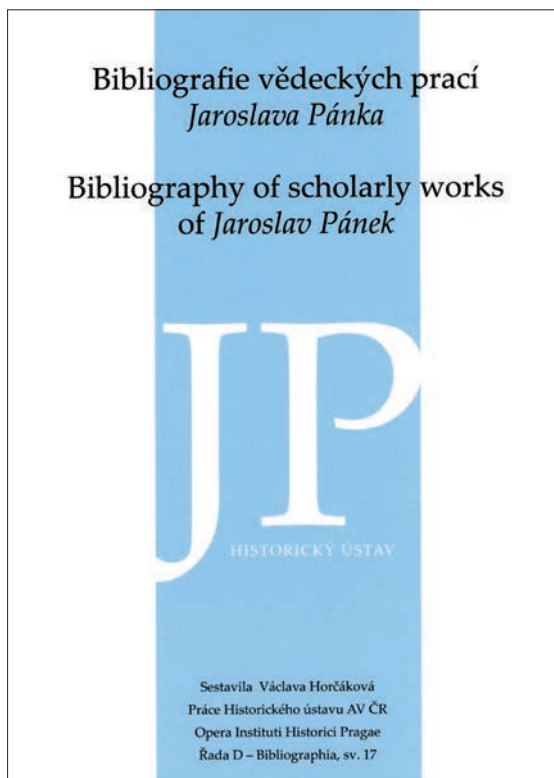
Cílem historické bibliografie je dosažení co nejkomplexnějších informací, shrnutí veškeré dostupné produkce, včetně rozsáhlé regionální literatury. Informuje o teoretickém a metodologickém myšlení české historické obce, zachycuje informace o vědeckých projektech i zprávy z vědeckého života (konference, nekrology, jubilea), sleduje české dějiny v mezinárodním kontextu. Zachycuje odbornou a vědeckou literaturu oboru historie a příbuzných vědních oborů (archeologie, etnologie, právní vědy, literární vědy, památkové péče, historické geografie a kartografie, historické onomastiky a toponomastiky, historické demografie atd.). Samostatné oddíly bibliografie jsou věnovány problematice vyučování dějepisu, studiu historie a dějinám školství. Systematicky je sledována domácí i zahraniční kmenologická literatura. Součástí práce je také soustavné sledování zahraničních bibliografických databází a dalších informačních zdrojů. Jedná se o soubor dat, který je obsahově jedinečný, především co se týká článků, recenzí a zpráv, které nezachycuje v tomto rozsahu žádná jiná dostupná oborová databáze.

CD Databáze rejstříků 110 ročníků Českého časopisu historického za léta 1895–2012

CD Bibliografie dějin Českých zemí 1990–2013

*Bibliografie vědeckých prací
Jaroslava Pánka.*
Praha, Historický ústav 2016

Bibliografie dějin Českých zemí poskytuje na webu (biblio.hiu.cas.cz) veřejný přístup do databází, které v současnosti obsahují více než 420 000 záznamů. **Databáze historické bibliografie** zahrnuje záznamy o literatuře od roku 1990 (výběrově od 1945) do současnosti, **databáze rejstříků Českého časopisu historického** obsahuje 110 ročníků tohoto významného oborového časopisu z let 1895–2012. **Databáze excerpaných dokumentů** poskytuje přehled o všech časopisech, sbornících a monografiích, jejichž části (studie, články, kapitoly) byly rozepsány do databázi Bibliografie dějin Českých zemí. Zároveň poskytuje přehled o webových stránkách domácích a zahraničních periodik a jejich obsahu.

Bibliografie dějin Českých zemí připravuje a vydává bibliografické soupisy, které publikuje tiskem i na datových nosičích. Účastní se vědeckého života knihovnické i historické obce. Zaměřuje se především na dějiny bibliografie a přehledy českého historického bádání ve dvacátém století, což lze doložit publikační činností pracovníků oddělení (personální bibliografie významných historiků, studie k dějinám historiografie), pořádá konference a semináře k problematice historické bibliografie i bibliografie obecně. Hlavním úkolem Oddělení historické bibliografie je další vývoj online přístupné databáze české historické bibliografie jako bibliografie průběžné i retrospektivní.

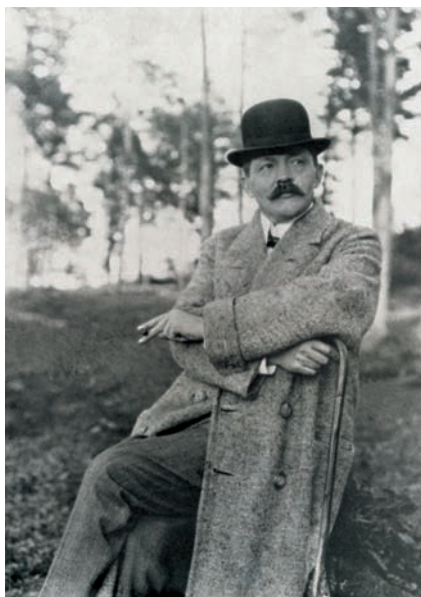
Počátky a vývoj

Dějiny průběžné periodické bibliografie k českým dějinám sahají až do počátku 20. století. U jejího zrodu stál významný český historik **Josef Pekař** (1870–1937), redaktor hlavního oborového periodika – *Českého časopisu historického*. První *Bibliografie české historie* vyšla jako příloha *Českého časopisu historického* ještě v dobách habsburské monarchie. Soupis publikovaný v roce 1905 zachytil na 48 stranách celkem 1263 částečně anotovaných bibliografických záznamů o literatuře k české historii vydané v předchozím roce 1904. Od roku 1907 byl jejím redaktorem historik a bibliograf **Josef Kazimour** (1881–1933). Bibliografie byla vydávána s podporou Historického klubu, profesního spolku českých historiků. V roce 1914 její další vydávání přerušila první světová válka.

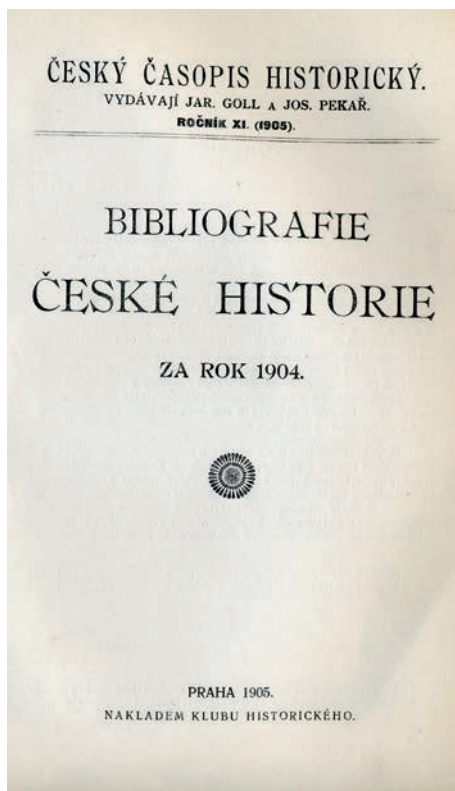
Po skončení první světové války trvalo několik let, než byla česká historická bibliografie opět obnovena. Redaktorovi *Bibliografie české historie* Josefu Kazimourovi se podařilo doplnit mezeru vzniklou ve válečných letech ve formě shrnutí za léta 1915–1919 až v roce 1922. Další bibliografii, opět za pětileté období, vydal

První *Bibliografie české historie* vyšla jako příloha *Českého časopisu historického* v r. 1905

>

Josef Pekař – významný český historik, redaktor *Českého časopisu historického* (foto archiv HÚ)

Josef Kazimour - historik a redaktor *Bibliografie české historie* (foto archiv HÚ)

Josef Klik - historik a redaktor *Bibliografie české historie* (foto archiv HÚ)

v roce 1926, redakční práci na dalších publikacích ale nadále odmítl. Po krátké epizodě bibliografické práce pod vedením **Josefa Klika** (1896–1945) získala *Bibliografie české historie* novou stálou redaktorku ve **Stanislavě Jonášové-Hájkové** (1904–1985), která úspěšně dovedla bibliografické soupisy až do roku 1936. *Bibliografie české historie* za tento rok ještě vyšla v roce 1938, poté práci opět přerušila válka.

Druhá světová válka výrazně poznamenala českou historickou vědu i českou historickou bibliografii. Bylo pozastaveno vydávání *Českého časopisu historického*, řady dalších vědeckých a odborných časopisů a stejně tak i ročenek *Bibliografie české historie*. Na rozdíl od pomlky za roky první světové války se mezery v bibliografii z let 1942–1945 nepodařilo zaplnit dodnes.

Poválečné období spojené s nástupem komunismu po roce 1948 vydávání historické bibliografie příliš neprálo. V roce 1951 se ještě podařilo Historickému klubu vydat zpětně shrnutí za roky 1937–1941. Úkolu pokračovat ve vydávání bibliografických soupisů se v polovině padesátých let ujal nově založený Historický ústav Československé akademie věd, při jehož knihovně vzniklo bibliografické pracoviště. Bibliografické ročenky připravovali spolu s mnoha spolupracovníky historik a bibliograf **Lumír Nesvadbík** (1919–2007) spolu se Stanislavou Jonášovou-Hájkovou, kterou v polovině šedesátých let nahradil **Věroslav Myška** (1927–1982). Při vydávání bibliografických soupisů spolupracoval Historický ústav v Praze

s Historickým ústavem Slovenské akademie věd, který do společných svazků *Bibliografie československé historie* přispíval daty týkajícími se slovenských dějin. Úplnost bibliografických soupisů byla ovšem omezená vzhledem k tehdejšímu politickému klimatu, cenzuře a nedostupnosti zahraniční literatury. Nebyl také dostatečný zájem tuto práci promyšleně organizovat a technicky i personálně vybavit.

Za léta 1966–1970, 1978–1979 a 1982–1989 vznikly v souvislé řadě bibliografií další mezery. V osmdesátých letech se přešlo k provizornímu řešení – přípravě pětiletých přehledů výběrových bibliografií, které vydával Historický ústav ČSAV při příležitosti mezinárodních historických kongresů. Nemohly však být plnohodnotnou náhradou za nevydané díly bibliografických ročenek, což si uvědomovali uživatelé i recenzenti už v době jejich vzniku.

Toto problematické období prokázalo potřebnost Bibliografie české historie pro českou historickou obec. Po roce 1989 se stal program obnovení a stabilního fungování průběžné periodické historické bibliografie jedním ze základních úkolů reformovaného Historického ústavu Akademie věd České republiky, jenž má mimo jiné

SELECT BIBLIOGRAPHY ON CZECH HISTORY

2000-2004

Compiled by Václava Horčáková, Kristina Rezová
Edited and introduced by Jaroslav Pánek

Práce Historického ústavu AV ČR
Opera Institutu Historici Pragae
Řada D - Bibliographia, sv. 13

*Select bibliography on
Czech History 2000-2004.*
Praha, Historický ústav
2005

sloužit jako servisní pracoviště pro historickou vědu. Trvalo však až do poloviny devadesátých let, než se podařilo vytvořit relativně stabilní tým bibliografů a postupně znovu začít budovat *Bibliografii dějin Českých zemí*.

Hlavním cílem pracoviště bylo vydávání bibliografických ročenek. Od roku 1990 vydal Historický ústav celkem šestnáct svazků bibliografií – pět svazků *Bibliografie dějin Československa*, po rozdělení Československa devět svazků *Bibliografie dějin Českých zemí* a dva svazky *Select Bibliography on Czech History*, výběrových soupisů cizojazyčně vydaných bohemikálních prací určených především pro zahraniční bohemisty. Přílohou bibliografických ročenek byl od roku 2006 též CD-ROM s kompletní bibliografickou databází. Jako poslední vyšla *Bibliografie dějin Českých zemí* za rok 2001 v roce 2009. Počínaje rokem 2010 bylo rozhodnutím vedení Historického ústavu vydávání tištěných bibliografických soupisů zastaveno.

Významný byl i podíl bibliografického pracoviště na přípravě tří svazků lexikonu zahraničních historiků-bohemistů autorů Jaroslava Pánka a Svatavy

Bibliografie dějin Českých zemí
The Bibliography of the History
of the Czech Lands

2000

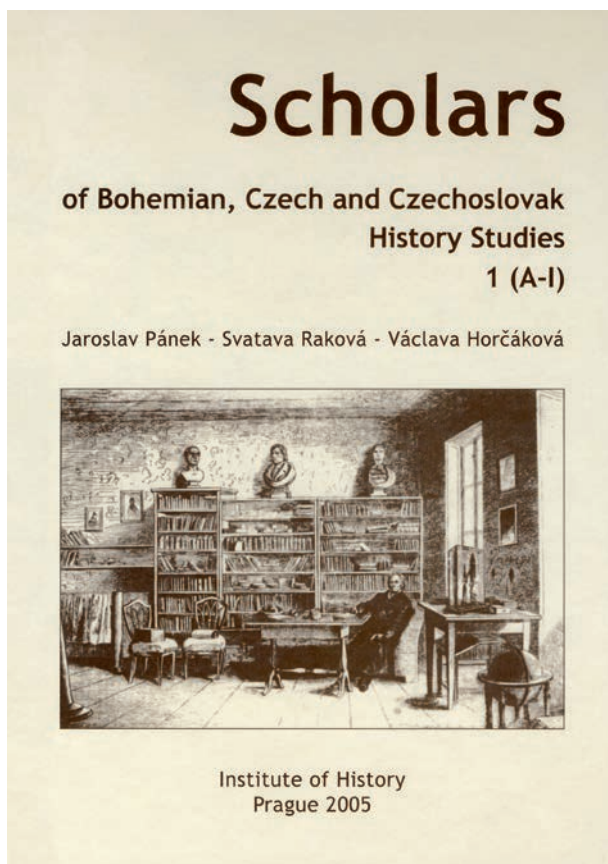
Sestavily: Václava Horčáková, Markéta Marková, Kristina Rexová

Práce Historického ústavu AV ČR
Opera Institutu Historici Pragae
Rada D - Bibliographia, sv. 15

Bibliografie dějin Českých zemí 2000. Praha, Historický ústav 2007

Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies. Praha, Historický ústav 2005

Rakové *Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies*, které vyšly v roce 2004 knižně a o rok později též jako CD-ROM.

Od počátku devadesátých let se při zápisu dat přešlo od kartotéčních lístků na využívání počítačového softwaru. Na webu byla *Česká historická bibliografie* ve formě databáze zveřejněna v roce 2000. Všechna data jsou volně dostupná bez nutnosti registrace, webové rozhraní je v české, německé a anglické verzi.

V roce 2013 bylo bibliografické pracoviště Historického ústavu AV ČR odděleno od knihovny a zařazeno do organizační struktury Historického ústavu jako samostatné vědecké oddělení pod názvem Oddělení historické bibliografie.

Projekty a mezinárodní spolupráce

V roce 2010 byla *Bibliografie dějin Českých zemí* zařazena jako prioritní projekt v rámci společenských a humanitních věd v Cestovní mapě ČR velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace. Tento strategický dokument vznikl

v reakci na Evropskou cestovní mapu (ESFRI Roadmap) a odráží v sobě zapojení českých velkých infrastruktur do Evropského výzkumného prostoru. Historický ústav AV ČR byl příjemcem projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s názvem **Bibliografie dějin Českých zemí**, který byl rozvržen na léta 2012–2016.

Cílem projektu byl další vývoj online přístupné databáze české historické bibliografie jako bibliografie průběžné i retrospektivní a pokračování ve vydávání dílčích výstupů tiskem i na datových nosičích. Dalším důležitým úkolem byla integrace historické bibliografie do systému národních historických bibliografií Evropy v rámci mezinárodních projektů. Kromě tradiční česko-slovenské spolupráce to byl především projekt Evropských historických bibliografií a databanky pro dokumentaci literatury k dějinám středovýchodní Evropy, kterou koordinuje Herderův institut v Marburgu.

V roce 2012, který byl prvním rokem řešení projektu Bibliografie dějin Českých zemí, byla na základě veřejné soutěže uzavřena smlouva o dílo na komplexní softwarové zabezpečení bibliografie s firmou KP-SYS, s. r. o., na dobu trvání projektu. Předmětem plnění této smlouvy byla podpora knihovnického softwaru Verbis a elektronického katalogu Portaro s integrovanými prvky WEB2.0., moduly OAI-PMH provider/harvester, Z39.50 server atd. Na základě opravdu intenzivní a úspěšné spolupráce je dnes možno říci, že to byla velmi dobrá volba.

Díky odborným znalostem, zkušenostem a péči programátorů této firmy byla data *Bibliografie dějin Českých zemí* převedena v první polovině roku 2013 do nového systému v mezinárodním formátu MARC21, aniž by došlo k jakékoli ztrátě dat. Celkem se jednalo o zhruba 300 000 záznamů o knihách, člancích, seriálech, recenzích a zprávách o literatuře vydané k českým dějinám doma i v zahraničí. Tyto databáze vznikaly zpracováním literatury z fondu knihovny Historického ústavu AV ČR i dalších knihoven a byly výsledkem více než dvaceti let předchozí činnosti bibliografického pracoviště.

Data byla nově rozdělena do několika fondů (monografie, články, seriály a recenze), z nichž nejrozsáhlejší jsou fondy článků (ca 210 000 záznamů) a recenzí (ca 90 000 záznamů). Důležitými fondy jsou databáze excerpovaných časopisů a sborníků, které poskytují uživatelům přehled o zpracovaných zdrojových dokumentech. Proběhlo sjednocení a uspořádání jmenných autorit, které byly doplněny k převážné části záznamů. Bibliografické pracoviště zahájilo spolupráci s oddělením jmenných autorit Národní knihovny České republiky. Autoritní záznamy nejen přebírá, ale zasílá do Národní knihovny opravy a doplňky a vytváří i zcela nové záznamy, které potom mohou sloužit široké veřejnosti. Opět se rozběhla průběžná excerpe do databáze. Díky posílení týmu o studenty doktorského studia oboru historie, financované z projektu Bibliografie dějin Českých zemí, obsah databází narůstal ročně zhruba o 15 000 záznamů, v současnosti již databáze obsahuje více než 420 000 záznamů.

Díky moderním technologiím jsou výsledky práce bibliografického oddělení přístupné okamžitě po zpracování veřejnosti, a to s širokými možnostmi vyhledávání (rejstříky, hypertextové odkazy). Všechna data respektují mezinárodní formát MARC 21, zpracování dat se řídí pravidly RDA (Resource Description and Access). Další vývoj softwaru, na kterém se projekt Bibliografie dějin Českých zemí podílí, směřuje jednak ke zpracování tiskových výstupů (bibliografických

publikací s rejstříky), jednak k obohacování záznamů (odkazy na digitální knihovny, časopisy v režimu *open access*, připojování plných textů k záznamům, vkládání GPS souřadnic a odkazů z geografického rejstříku do map atd.).

Webová stránka projektu Bibliografie dějin Českých zemí byla zpřístupněna veřejnosti 27. srpna 2013. Podařilo se zachovat původní internetovou adresu (biblio.hiu.cas.cz), na kterou byli uživatelé od počátku zvyklí. Databáze prezentované v rámci webového katalogu Portaro i webová stránka projektu mají českou, anglickou a německou verzi. Kromě klasického zobrazení nabízí Portaro i zjednodušenou verzi pro mobily a tablety, která má význam nejen pro uživatele těchto přístrojů, ale i pro uživatele se zrakovým postižením. Webová stránka Bibliografie dějin Českých zemí nabízí mimo přístupu do databází také informace o projektu a nabídku rešeršních služeb. Samozřejmostí jsou aktuální zprávy o průběhu řešení projektu, o akcích konaných oddělením a kontaktní informace.

Dalším důležitým úkolem projektu bylo zapojení do systému národních historických bibliografií Evropy v rámci mezinárodního projektu Evropské historické bibliografie (European Historical Bibliographies), který řídí Berlínsko-braniborská akademie věd (Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften) v Berlíně. Jedná se o mezinárodní projekt patnácti historických bibliografií z třinácti evropských zemí. Projekt má podporovat průběžnou spolupráci zúčastněných institucí a jeho záměrem je spojit na evropské úrovni různorodé národní bibliografické projekty, především online dostupné databáze. Cílem je dosáhnout co nejkomplexnějšího

The screenshot shows the website interface for 'Bibliografie dějin Českých zemí'. At the top, there are language options (Česky, English, Deutsch) and social media icons. The main header includes the project name and 'Historický ústav AV ČR'. A search bar is present with a 'Hledat' button. Below the header is a navigation menu with links like 'DOMŮ', 'VYHLEDÁVÁNÍ', 'KONTO UŽIVATELE', 'OBLÍBĚNÉ', 'REJSTŘÍKY', 'REŠERŠNÍ SLUŽBY', and 'KONTAKT'. The main content area is divided into several sections:

- Historická bibliografie od r. 1990 (výběrové od r. 1945)**: A search box with the text 'Historická bibliografie od r. 1990 (výběrové od r. 1945)' and a 'Hledat' button. Below it, a text block states: 'Databáze Historické bibliografie zachycuje odbornou a vědeckou literaturu oboru historie a příbuzných vědních oborů (archeologie, etnologie, právní věda, památková péče, historická geografie a kartografie, historická onomastika a toponomastika, historická demografie atd) od roku 1990 (výběrové od roku 1945). Další informace'.
- Český časopis historický 1895-2012**: A search box with the text 'Český časopis historický 1895-2012' and a 'Hledat' button. Below it, a text block states: 'Databáze rejstříků Českého časopisu historického zachycuje obsah jednotlivých ročníků tohoto významného vědeckého časopisu od jeho vzniku v roce 1895 do roku 2012 (celkem 110 ročníků).
- Excerptované dokumenty**: A search box with the text 'Excerptované dokumenty' and a 'Hledat' button. Below it, a text block states: 'Databáze excerptovaných dokumentů poskytuje přehled o všech časopisech, sbornících a monografiích, jejichž částí (studie, články, kapitoly) byly rozepsány do databáze BDCZ. Zároveň poskytuje přehled o webových stránkách domácích a zahraničních periodik a jejich obsahu.' Below this are social media icons for Facebook, Twitter, and YouTube.
- Doporučujeme**: A section titled 'Bibliografie české a slovenské historiografie Souborný katalog'. It features logos for the project and the National Archives (Národní archiv). The text describes the catalog as a joint project of the Bibliografie dějin Českých zemí, Bibliografie dějin Slovenska, and the Czech archival service, providing access to a large infrastructure of historical sources. A 'Vstup do katalogu' button is provided.
- Aktuality**: A section titled 'PF 2018'. The text reads: 'Příjemné prožití vánočních svátků a vše nejlepší v novém roce přeje všem svým uživatelům Oddělení historické bibliografie'. Below the text is a promotional image for 'PF 2018' (Průběh řešení) showing a laptop and books.

Webové stránky Bibliografie dějin Českých zemí (biblio.hiu.cas.cz)

vyhledávání v těchto zdrojích v rámci celé Evropy a tím umožnit a ulehčit mezinárodní komparativní historický výzkum.

V roce 2013 bylo Oddělení historické bibliografie pověřeno organizací V. konference mezinárodního projektu Evropské historické bibliografie. Konference proběhla v Praze ve dnech 7.–8. listopadu 2013 za účasti historiků a bibliografů z Dánska, Francie, Irsko, Litvy, Německa, Švýcarska, ale i řady českých historických pracovišť a knihoven. Na základě příspěvků pronesených na konferenci byl sestaven sborník *Historical Bibliography as an Essential Source for Historiography*, který byl úspěšně nabídnut britskému nakladatelství Cambridge Scholars Publishing. Na spolupráci s tímto nakladatelstvím, jehož tisky jsou zařazovány do databáze Web of Science, navázalo v březnu 2017 vydání dalšího sborníku s tematikou dějin sociální péče, ke kterému významně přispělo bibliografické oddělení.

Na základě smlouvy o spolupráci z roku 1996 tým projektu Bibliografie dějin Českých zemí spolupracoval na vytváření databanky **Literaturdokumentation zur Geschichte Ostmitteleuropas** (www.litdok.de/cgi-bin/litdok). Tato databáze je bibliografickou dokumentací historického bádání o dějinách střední a východní Evropy. Byla vytvářena v rámci mezinárodní spolupráce, které se účastnily partnerské instituce v Německu, Polsku, České republice, na Slovensku, v Litvě a Maďarsku. Koordinátorem je Herder Institut v Marburgu, který databázi spravuje a dále doplňuje. Data jsou dostupná online bez omezení, v jazykových verzích všech zúčastněných partnerů.

Pátá konference mezinárodního projektu Evropské historické bibliografie, Praha, Vila Lanna, 7.-8. 11. 2013 (foto Věra Hanelová)

*Historical Bibliography
as an Essential Source
of Historiography.*
Newcastle upon Tyne,
Cambridge Scholars
Publishing 2015

Historical Bibliography as an Essential Source for Historiography

Edited by

**Kristina Rexová, Bernadette Cunningham,
Václava Horčáková and Věra Hanelová**

Jako další výstup projektu velkých infrastruktur vznikl v roce 2016 **Souborný katalog Bibliografie české a slovenské historiografie** (portaro.eu/hucentral/), který zpřístupňuje databáze Bibliografie dějin Českých zemí, Bibliografie dějin Slovenska a Bibliografie českého archivnictví a umožňuje jejich společné prohledávání v českém, slovenském, německém, anglickém a francouzském prostředí. Katalog vznikl na základě smluvní spolupráce Historického ústavu AV ČR, Historického ústavu SAV (Bibliografie dějin Českých zemí na základě mezinárodní smlouvy z roku 2014 metodicky přispěla k modernizaci Bibliografie dějin Slovenska při migraci slovenských dat do knihovnického systému Verbis) a Národního archivu. Umožňuje společné vyhledávání v databázích těchto institucí, které v celkovém součtu obsahují více než 500 000 záznamů. Katalog umožňuje vyhledávání v českém, slovenském, německém, anglickém a francouzském prostředí a jeho další vývoj bude zaměřen především na zahraniční uživatele.

Bibliografie české a slovenské historiografie
 Souborný katalog

Rozšířené vyhledávání

DOMŮ   VYHLEDÁVÁNÍ   REJSTŘÍKY

Souborný katalog zpřístupňuje databáze Bibliografie dějin Českých zemí, Bibliografie dějin Slovenska a Bibliografie českého archívnictví a umožňuje jejich společné prohledávání. Katalog vznikl jako výstup projektu velkých infrastruktur pro VaVal „Bibliografie dějin Českých zemí“ č. LM 2011018, poskytnutého Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Hledej v souborném katalogu

<p>Bibliografie dějin Českých zemí</p> <p>Kontinuální program vytváření, zpracování a vyhodnocování komplexní bibliografické databáze bohemskými literatury. Je pokračováním projektu oborové (historické) bibliografie nepřetržitě trvajícího v Českých zemích již od roku 1905. Moderními metodami navazuje na tyto činnosti a patří k základním informačním zdrojům pro historické vědy a příbuzné obory (archeologie, etnologie, právní věda, literární věda, památková péče, historická geografie a kartografie, historická onomastika a ...)</p>	<p>Bibliografie dějin Slovenska</p> <p>Bibliografické databáze Historického ústavu Slovenské akademie věd poskytují na webu veřejný bezplatný přístup do databází, které v současnosti obsahují více než 80 000 záznamů cca od roku 1953. Databáze <i>Bibliografie od roku 1990</i> je bibliografií slovenské historiografie, publikací vydaných od roku 1990 do současnosti. Kromě historických prací obsahuje výběrově i práce z příbuzných vědních oborů publikované na Slovensku i v zahraničí. Po</p>	<p>Bibliografie českého archívnictví</p> <p>Národní archiv</p> <p>Bibliografie českého archívnictví zpracovává Českou vědeckou a odbornou knižní produkci v oblasti archívnictví a všechna důležitá archivní, historická a vlastivědná periodika Čech, Moravy a Slezska. Navazuje na projekt zpracování tiskem vydaných soupisů archivní literatury (vydáno v letech 1959, 1970 a 1990). Databáze je zaměřena na následující témata: organizace a dějiny archívnictví a archivů, spisovny a spisová služba, archivní teorie a praxe, ediční</p>
--	--	--

Souborný katalog *Bibliografie české a slovenské historiografie*

V roce 2016 byly práce na projektu MŠMT (LM2011018) ukončeny, vývoj databáze však probíhá i nadále. Smlouva se společností KP-SYS o softwarovém zabezpečení je prodloužena na dalších pět let. V současnosti je projekt financován z institucionálních prostředků Historického ústavu AV ČR a byl též podpořen z prostředků Strategie AV 21.

Možnosti vyhledávání v databázích a další utility

Vyhledávat v databázích Bibliografie dějin Českých zemí je možné pomocí jednořádkového, rozšířeného nebo expertního vyhledávání. Nejpoužívanější je jednořádkové vyhledávání, a to až v 93 % případů. V nabídce se objevují různá kritéria pro vyhledávání a jejich kombinací je možné více specifikovat požadavky uživatele.

Je zde rovněž široká nabídka rejstříků. K nejpoužívanějším patří **rejstřík jmen osob**, který vedle relevantních bibliografických záznamů zobrazuje také biografické informace o dané osobě. Oddělení historické bibliografie kooperuje s Národní knihovnou na tvorbě a doplňování jmenných autorit, proto zde uživatel nalezne totožné informace u jmen osob jako v databázi jmenných autorit Národní knihovny, ovšem někdy doplněné našimi pracovníky o podrobnější údaje. Oddělení rovněž vytváří vlastní jmenné autority, které však neposílá do Národní knihovny. Některá jména osob jsou v rejstříku nově doplněna o fotografie.

Geografický rejstřík obsahuje lokality, ke kterým se záznamy v databázi vztahují. Jedná se o místa, která se nacházejí nejen v České republice, ale i v zahraničí.

H Bibliografie dějin Českých zemí
Historický ústav AV ČR

Zadejte hledaný text

DIGITALIZOVANÉ DOKUMENTY Rozšířené vyhledávání

DOMŮ VYHLEDÁVÁNÍ KONTO UŽIVATELE OBLIBENÉ REJSTŘÍKY REŠERŠNÍ SLUŽBY KONTAKT

Havlíček Borovský, Karel, 1821–1856

Narozen 31. 10. 1821 v Havlíčkově Borově, zemřel 29. 7. 1856 v Praze. Běsík, novinář a politik, zakladatel české moderní žurnalistiky, literární kritik, autor črt, překladatel.

 Karel Havlíček Borovský (Wikipedie)

Havlíček Borovský, Karel, 1821–1856
 Viz: Borovský, Havel, 1821–1856
 Viz: Havlíček-Borovský, Karel, 1821–1856
 Viz: Havlíček, Karel, 1821–1856
 Viz: Havlíček Borovský, Karel, 1821–1856

DETAIL MARC

Nalezeno v těchto dokumentech (248x)

Článek
Artikle
Amstel

Anti-Jewish Discourses in the Czech National Movement

Havlíček, Neruda and Kapper
Čapková, Kateřina,

Biografický údaj: Neruda, Jan, 1834-1891; Havlíček Borovský, Karel, 1821-1856; Kapper, Siegfried, 1821-1879
 Systematika: Česká země 1792-1847; Česká země 1848-1914; antisemitismus; perzekuce; pogromy; literatura; spisovatelé

Vybrat z vyhledaných

FOND DOKUMENTU -

- Bibliografie - články (1264)
- Bibliografie - monografie (254)
- Český časopis historický - monografie (314)
- Český časopis historický - články (284)
- 2. světová válka - články (114)

Jmenná autorita - Karel Havlíček Borovský

H Bibliografie dějin Českých zemí
Historický ústav AV ČR

Zadejte hledaný text

DIGITALIZOVANÉ DOKUMENTY Rozšířené vyhledávání

DOMŮ VYHLEDÁVÁNÍ KONTO UŽIVATELE OBLIBENÉ REJSTŘÍKY REŠERŠNÍ SLUŽBY KONTAKT

Konopiště (hrad, zámek) (okres Benešov)

Zámek, původně hrad, postavený kolem roku 1294. Goticky byl upraven počátkem 16. století Jiřím ze Šternberka, renesančně roku 1605 Hódžovskými z Hódžova. Po roce 1725 byl barokně přestavěn Janem Josefem z Vrtby. Od roku 1887 byl majetkem Františka Ferdinanda d' Este a byl romanticky upraven. Od roku 1921 je v majetku státu.

 Konopiště (zámek) (Wikipedie)

 Konopiště (Hradly.cz)

 Mapy Google

Vyberte mapu:

 Další mapové vrstvy (včetně historických) najdete na Mapy.cz

DETAIL MARC

Geografická autorita - hrad a zámek Konopiště

U konkrétní lokality se zobrazí její popis a odkaz na stránku Wikipedie, pokud ji daná lokalita má. Dále se objeví její umístění na mapě. Toto zobrazení je možné díky ručnímu vkládání GPS souřadnic ke každé lokalitě. Geografický rejstřík se také zaměřuje na specifické lokality, jako jsou například tvrze, hrady, zámky, kláštery, zaniklé osady, archeologické lokality, oblasti, panství nebo okresy, a na pomístní jména, podle kterých lze také vyhledávat.

Rejstřík klíčových slov nabízí možnost hledání podle témat pomocí slov nebo slovních spojení. Náповědou je zde i abeceda zobrazující podle počátečního písmena na klíčová slova, která se v databázi objevují.

Rejstřík chronologických údajů zobrazuje konkrétní roky nebo časová období, k nimž se vztahuje obsah bibliografických záznamů.

Zajímavou nabídkou rejstříků je **systematika**. Jedná se o bibliografickou systematiku, která slouží především Oddělení historické bibliografie k vytváření rešerší. Uživatelé tak názorně vidí, jakým způsobem záznamy bibliografové třídí. Systematiku tvoří tematická část, která zahrnuje oblast politiky, hospodářství, vojenství, církevních dějin, dějin společnosti, kultury, vědy, umění a techniky. Do všeobecné části patří pomocné vědy historické a příbuzné vědní obory nebo teoretické a metodologické základy historie. Chronologická část určuje, o jaký časový úsek českých dějin (včetně dějin Československa) nebo světových dějin se jedná.

Nabídka „Dějiny států“ zobrazí státy formou vlaječek, po jejichž rozkliknutí se objeví záznamy k danému státu či historickému státnímu útvaru. Státy jsou rozděleny podle kontinentů na Evropu, Asii, Afriku, Severní a Střední Ameriku, Jižní Ameriku, Austrálii a Oceánii, či na historické státní útvary, jako byla například Habsburská monarchie, Velká Morava, Osmanská říše, Jugoslávie atd.

Poslední částí nabídky rejstříků je přírůstkový seznam, který obsahuje jednotlivé měsíce v roce a záznamy, které byly v tomto měsíci zpracovány. Průměrně je v každém měsíci zpracováno asi dva tisíce záznamů.

Ke službám, které Oddělení historické bibliografie nabízí, patří **tvorba rešerší**. Žádost je možné odeslat přímo z webových stránek pomocí online dostupného formuláře. Vybrané rešerše, které mají informační hodnotu i pro širší veřejnost, jsou zpřístupňovány v rámci této sekce. Webové stránky nabízí uživatelům i možnost ukládat záznamy na vlastní účet a vytvářet si vlastní rešerše. Pro využití této služby je nutná registrace pod uživatelským jménem a heslem, které si může každý velmi jednoduše vytvořit.

Na webových stránkách Bibliografie dějin Českých zemí je přímý odkaz na Souborný katalog Bibliografie české a slovenské historiografie. Uživatel tak může pohodlně přecházet mezi těmito webovými stránkami. Nechybí zde rovněž informace o aktuálním dění v Oddělení historické bibliografie. V aktualitách jsou zaznamenány zprávy o konferencích, workshopech nebo podobných akcích, kterých se pracovníci Oddělení historické bibliografie zúčastnili nebo je sami uspořádali.

Jedním z cílů Oddělení historické bibliografie je monitorování rychle se rozvíjejících nových informačních zdrojů, a to nejen databází, ale i digitálních knihoven. Bibliografické záznamy obohacované o **odkazy na plné texty** usnadní vědeckým pracovníkům i studentům časově náročné vyhledávání v digitálních knihovnách a navedou je k plnému textu, který je někdy těžké v rámci digitální knihovny vyhledat, pokud neznáme přesnou citaci dokumentu. Bibliografický popis u většiny

dokumentů v digitálních knihovnách chybí, není tu možnost vyhledávat podle lokalit, biografických hesel nebo klíčových slov. Převážně je třeba spokojit se s fulltextovým vyhledáváním. Role bibliografie tak zůstává v tomto ohledu nenahraditelná. Oddělení historické bibliografie má v současnosti technické předpoklady, aby tento nový trend mohlo sledovat a obohacovat záznamy o odkazy na plné texty. Tlačítko „Zdigitalizované dokumenty“ na webových stránkách Bibliografie dějin Českých zemí zobrazí uživateli všechny záznamy, které jsou v digitální podobě a je možné si je plně zobrazit. Dosud bylo do databáze vloženo zhruba 15 000 odkazů na domácí i zahraniční digitální knihovny, jako je např. Moravská zemská knihovna v Brně, Kramerius nebo Gallica, kterou provozuje francouzská Národní knihovna. Oddělení historické bibliografie postupně pracuje na zpřístupnění zahraničních bohemik uložených v rakouských, německých i polských digitálních knihovnách. Většinou se tyto odkazy týkají starší literatury, neboť zveřejnění nových prací brání autorský zákon. Pro historické bádání je však i přístup k této starší literatuře užitečný a vplatí se jej do historické bibliografie zapracovat, ať už se jedná o studie ve francouzské *Revue Historique*, nebo popularizační články Josefa Pekaře a dalších historiků v *Národních listech*, které byly recenzovány v *Českém časopise historickém*.

Každý bibliografický záznam obsahuje jméno autora, název dokumentu, klíčová slova a systematiku. Pokud je to vhodné pro zlepšení a obohacení vyhledávání, je doplněn i o geografický, chronologický či biografický údaj. U knih a periodik se zobrazuje ISBN, ISSN, zdroj, nakladatelské údaje a často také obálka. Jedinečností bibliografického záznamu jsou recenze, které jsou připojovány ke knihám, periodikům

Přehledné dějiny českého a slovenského dějepiscství. Od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století
František Kutnar, Jaroslav Marek

ISBN 978-80-7106-402-2
Údaje o vydání: 3., dopl. vyd.
Nakladatelské údaje: Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009

1087 s. : ilustrace, portréty, faksimile
Edice: Česká historie : 3
Elektronické umístění a přístup
Obsah

Klíčová slova: historiografie; historici; historiografie slovenská; historici slovenští
Systematika: přehledná zpracování dějin českých zemí (chronologicky); dějepiscství, historická vědy, historici

Poznámka: Chronologický přehled
Žánr a forma: přehledy

Recenze: Káblová, Hana, *Práce z dějin Akademie věd* (2009), 1, č. 2 s. 179-181
Recenze: Havelka, Miloš, *Dějiny - teorie - kritika* (2009), 6, č. 2 s. 380-387
Diskuse: Káblová, Hana, Bílek, Karol, Kutnar, Petr *Dějiny - teorie - kritika* (2010), Roč. 7, č. 2 s. 271-279
Diskuse: Horáský, Jan, *Dějiny - teorie - kritika* (2010), 7, č. 2 s. 280-285

CITACE   **OBSAH**   **DETAIL**   **MARC**

Přehledné dějiny českého a slovenského dějepiscství. Od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. František Kutnar, Jaroslav Marek. 3., dopl. vyd. Praha : NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 1087 s. : ilustrace, portréty, faksimile (Česká historie : 3) [Chronologický přehled] ISBN 978-80-7106-402-2

◀ Zpět na vyhledání   ◀ Předchozí   ▶ Následující ▶

Bibliografie – monografie

Obilíbené   Do oblíbených

Navržené

- Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním. Úvahy o povaze, postopech a mezích historické vědy Jan Horáský Praha : Argo, 2009
- České dějepiscství v dialogu s Evropou (1890-1914) Katerina Bláhová Praha : Academia, 2009
- Paralely, průsečíky, mimoběžky teorie, koncepty a pojmy v české a světové historiografii 20. století Lucie Storchová, Jan Horáský (za kol.) Ústí nad Labem : Albis international, 2009
- Průběhy historiografie vědy Daniel Špátla Praha : Filosofia, 2009

Podobné

- Přehledné dějiny českého a slovenského dějepiscství : od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století / František Kutnar, Jaroslav Marek
- Činěly a Cui e životě a díle J. A. Komenského / Josef Polišenský

Ukázka bibliografického záznamu monografie

nebo článkům a jsou velice zajímavým zdrojem informací. Periodika, sborníky nebo kolektivní monografie jsou podrobně rozepisovány na jednotlivé články, které uživatel vidí v přehledu. Dalším bibliografickým specifickým je vytváření vazeb mezi souvisejícími dokumenty. Pokud má kniha více dílů nebo se jedná o článek na pokračování, odpadá tak pro uživatele dlouhé a složité hledání dalších částí.

U každého záznamu je možnost nahlásit jeho opravu, stačí jen vyplnit kolonku, co je třeba opravit, a jednoduše odeslat našemu oddělení.

Správnost a přesnost citací je pro uživatele historické bibliografie velmi důležitá. Přesné citování záznamů umožňuje vyhledat knihu i článek přímým odkazem z webu Bibliografie Českých zemí ve fondech knihoven prostřednictvím domácích i zahraničních souborných katalogů a portálů, jako je např. Jednotná informační brána nebo Souborný katalog ČR.

Bibliografie dějin Českých zemí je prezentována také na sociálních sítích, především Facebooku a Twitteru. Tento přístup byl zvolen s ohledem na uživatelskou komunitu databáze, kterou tvoří především studenti oboru historie a příbuzných vědních oborů (45 %), vědečtí badatelé (30 %) a ostatní (25 %). Z vědeckovýzkumných institucí jsou nejpočetněji zastoupeny ústavy Akademie věd, vysoké školy a státní vědecké knihovny. Databáze zaznamenává každým rokem nárůst uživatelů. V roce 2017 to bylo v průměru 30 000 návštěv měsíčně. Stále převažují návštěvníci z České republiky a ze Slovenska (dohromady 80 %), roste však i návštěvnost ze zahraničí, především od uživatelů z Německa, Rakouska, Polska, Ruska a USA.

S nástupem digitálního věku prošla historická bibliografie výraznou proměnou, která ještě zdaleka není ukončena. Neustále se přizpůsobuje novým trendům a potřebám uživatelů nejen z historické obce. S nárůstem počtu záznamů roste i jejich kvalita. V současné době drží historická bibliografie krok s evropským vývojem a přispívá k informovanosti domácí i zahraniční veřejnosti o výsledcích historického bádání o českých dějinách, stejně jako před více než jedním stoletím. Lze si jen přát, aby tomu tak bylo i nadále.

Bibliografie dějin Českých zemí je kontinuální program vytváření, zpracování a vyhodnocování komplexní bibliografické databáze bohemikální literatury. Je pokračováním projektu oborové (historické) bibliografie nepřetržitě trvajícího v českých zemích již od roku 1905, v Historickém ústavu od roku 1956. Moderními metodami navazuje na tyto činnosti a patří k základním informačním zdrojům pro historické vědy a příbuzné obory.

Cílem je zachytit veškeré vědecké a odborné práce (knihy, studie a články, recenze a zprávy o literatuře) vydané k českým dějinám doma i v zahraničí. Součástí práce je také soustavný monitoring zahraničních bibliografických databází a dalších informačních zdrojů. Úkolem historické bibliografie je dosažení co nejkomplexnějších informací, shrnutí veškeré dostupné produkce, včetně rozsáhlé regionální literatury. Informuje o teoretickém a metodologickém myšlení české historické obce, zachycuje informace o vědeckých projektech i zprávy z vědeckého života, sleduje české dějiny v mezinárodním kontextu. Jedná se o soubor dat, který je obsahově jedinečný, především co se týká článků, recenzí a zpráv, které nezachycuje v tomto rozsahu žádná jiná dostupná oborová databáze.

Bibliografie dějin Českých zemí poskytuje na webu veřejný přístup do databází, které v současnosti obsahují více než 420 000 záznamů o literatuře od r. 1990, výběrově od roku 1945 (**Databáze historické bibliografie**), a z let 1895–2012 (**Databáze rejstříků Českého časopisu historického**). Všechna data jsou volně dostupná bez nutnosti registrace. Webové rozhraní je přístupné v české, anglické a německé verzi.

Bibliografie dějin Českých zemí poskytuje uživatelům:

- zkušenosti z více než jedno století trvající tradice bibliografické práce
- online databázi s více než 420 000 volně dostupnými záznamy, postupně doplňovanými plnými texty (biblio.hiu.cas.cz)
- anglické a německé rozhraní databáze pro zahraniční uživatele
- rešeršní služby studentům, domácím i zahraničním badatelům i zájemcům o české dějiny
- bibliografie vydané tiskem i na datových nosičích.

Bibliografie dějin Českých zemí je kontinuální program vytváření, zpracování a vyhodnocování komplexní bibliografické databáze bohemikální literatury. Patří k základním informačním zdrojům pro historické vědy a příbuzné obory.

Úkolem Oddělení historické bibliografie, působícího na půdě Historického ústavu Akademie věd ČR v Praze je zachytit veškeré vědecké a odborné práce (knihy, studie a články, recenze a zprávy o literatuře) vydané k českým dějinám a českými historiky doma i v zahraničí. Zahrnuty jsou i práce českých historiků o cizích dějinách, stejně tak jako publikace zahraničních badatelů o českých dějinách. Všechna data jsou volně dostupná v online databázích s českým, anglickým a německým rozhraním (biblio.hiu.cas.cz).

V EDICI VĚDA KOLEM NÁS PŘIPRAVUJEME:

D. Dobiáš, M. Fránek, P. Machalíková: **Rukopisy královédvorský a zelenohorský v českých zemích a Evropě**

Miroslav Melčák: **Ohrožená architektura Mosulu**

Kateřina Bišová: **Jak se dělí buňky**

V EDICI MIMO JINÉ VYŠLO:

Jaroslav Pánek: **Historický ústav AV ČR**

Jaroslav Pánek: **Český historický ústav v Římě**

E. Semotanová, P. Chromý, M. Semian, Z. Kučera: **Historical Geography Research Centre**

Edice Věda kolem nás | Co to je...

Bibliografie dějin Českých zemí | Kristina Rexová, Věra Hanelová

Vydalo Středisko společných činností AV ČR, v. v. i. Grafická úprava dle osnovy Jakuba Krče a sazba Serifa. Odpovědná redaktorka Petra Královcová. Vydání 1., 2018. Ediční číslo 12373. Tisk **SERIFA**®, s. r. o., Jinonická 80, 158 00 Praha 5.

ISSN 2464-6245

Evidováno MK ČR pod e. č. E 22344

Další svazky získáte na:

www.vedakolemnas.cz | www.academia.cz | www.eknihy.academia.cz